

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen seutuvertailut 2023

Kasvatus- ja opetuslautakunta 10.12.2024 § 114
1002/00.04.01/2024

Valmistelija sivistysjohtaja Nina Lehtinen

Käsittelyvaiheet:

Asiaa on käsitelty sivistyspalvelutyöryhmässä 24.10.2024, kuntajohtajakokouksessa 1.11.2024 ja seutuhallituksessa 27.11.2024.

Tausta:

Seututiedon tuottaminen ja ylläpitäminen yhteistyön keskeisissä teemoissa on olennainen osa seututyöryhmien työskentelyä.

Seutuvertailut kokoavat yhteen Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kunnan esi- ja perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen keskeiset tunnusluvut. Tampereen kaupunkiseudulla on tehty nykymuotoisia seutuvertailuja vuodesta 2017 lähtien. Vertailussa käytettävät talous- ja toimintatiedot on kerätty kaupunkiseudun kunnilta keväällä ja kesällä 2023. Lisäksi lähteinä on käytetty Kuntaliiton, Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen tietoja. Vertailut on valmisteltu Tampereen kaupungin controllerin Henrik Hiekkataipaleen johdolla ja tiiviissä yhteistyössä opetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen asiantuntijoiden kanssa.

Seutuvertailujen kokoaminen voidaan tunnistaa oppimis- ja kehittämisprosessiksi, joka rakentaa syvällisempää ymmärrystä palveluista ja tulevaisuuden tarpeista sekä auttaa kehittämään toimintaa edelleen. Seutuvertailut toimivat tietopankkina myös päätöksenteossa esimerkiksi kuntien talousarvioita valmisteltaessa. Vertailuja on päättäjien pyynnöstä kehitetty niin, että ne sisältävät myös kuntakohtaiset toimenpidesuosituksen.

Vuoden 2023 tulokset

Varhaiskasvatus:

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvoi hieman. Nousu selittyy Tampereen varhaiskasvatusikäisten ikäluokkamuutoksilla.
- Syntyvyys koko maassa laski edelleen edellisvuodesta ja tämä näkyi myös varhaiskasvatusikäisten määrässä etenkin kehyskunnissa.
- Syntyvyyden laskua tasoittaa seudullinen muuttovoitto, ja Tampereen osalta kasvava maahanmuutto.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin pysyi viime vuoden tasolla. Palvelutarvetta lisää kuitenkin alle 3-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen, joka on kasvanut viime vuosina huomattavasti.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso nousi edelliseen vuoteen nähden. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu sekä palkkaratkaisun että henkilöstötarpeen kasvun myötä. Myös tukipalveluiden ml. ateriapalveluiden hinnat nousivat inflaatiokehityksen takia.

- Toteutuneen hoitopäivän hinta nousi edelliseen vuoteen nähden
- vaikkakin toteutuneet hoitopäivät kasvoivat selvästi edelliseen vuoteen verrattuna.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu laski huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna uudistuneen asiakasmaksulain takia.
- Palvelusetelin käyttö on tasaantunut viime vuosina ja seudullinen kasvu selittyy Tampereen uusilla yksiköillä

Esi- ja perusopetus:

- Perusopetuksen oppilasmäärä on seudullisesti pysynyt edellisen lukuvuoden tasolla, mutta osassa kunnista oppilasmäärä on jo laskenut. Perusopetukseen siirtyvät ikäluokat ovat edelleen aiempaa pienempiä, joten oppilasmäärä saattaa kääntyä seututasolla laskuun.
- Esioppilaiden lukumäärä on laskenut noin 320 oppilaalla (7,7%) lukuvuonna 2023-2024 edelliseen lukuvuoteen nähden. Oppilasmäärä ei noussut yhdessäkään kunnassa.
- Keskimääräinen ryhmäkoko on laskenut edellisvuodesta.
- Oppilaskohtaiset kustannukset kasvoivat merkittävästi. Kasvusta yli puolet selittyi opetuksen kustannusten kasvusta.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden osuus on edelleen kasvanut. Tehostetun tuen oppilaiden osuus on kasvanut yhdellä ja erityisen tuen oppilaiden osuus puolella prosenttiyksiköllä.
- Osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on lisääntynyt edelliseen lukuvuoteen verrattuna molempien vuosiluokkien osalta.
- Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat siirtyneet Pirhan järjestettäväksi. Palvelut ei kuitenkaan kohdistu kuntien välille täysin tasaisesti.

Lukiokoulutus:

- Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna n. 200 oppilaalla ja viidessä vuodessa yli 1100 oppilaalla.
- Opiskelijamäärät kasvoivat lähes kaikissa kunnissa. Vertailuun lisätty myös S2 -opiskelijoiden osuus.
- Tamperelaisten opiskelijoiden osuus kaupungin lukioissa oli 63 %. Kangasalla, Nokialla ja Pirkkalassa kotikunnan opiskelijoiden osuus oli 86 % kaikista opiskelijoista.
- Opiskelijakohtainen kurssimäärä pysyi keskimäärin edellisvuoden tasolla.
- Opiskelijakohtaisissa kustannuksissa on kuntakohtaista vaihtelua. Kasvaneet opiskelijamäärät ovat osaltaan kompensoineet kustannusten kasvua.
- Kurssihinta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Kurssihinnasta ei kuitenkaan voi suoraan päätellä koulutuksen järjestämisen tehokkuutta. Ehdotuksena poistaminen vertailumateriaalista.
- Vertailuun on lisätty kuntien itse valtiosuusjärjestelmään ilmoittama tieto opetustunnin hinnasta ja opiskelijakohtaisista opetustunneista. Päivitetään vuoden 2023 tiedot kun ne ovat saatavilla.
- Valtiosuuksien kattavuus on pääosin parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Rahoitushaasteena on etenkin kiinteistömenojen kasvu, ja sen VOS-kattamattomuus.

- Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat siirtyneet Pirhan järjestettäväksi. Palvelut ei kuitenkaan kohdistu kuntien välille täysin tasaisesti.
- Keskimääräisessä opiskeluajassa on tapahtunut pieniä muutoksia, mutta se pääosin pysynyt edellisen vuoden tasolla.

Lisätietoja: sivistysjohtaja Nina Lehtinen, puh. 050 383 9789

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää merkitä tiedoksi varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen seutuvertailut 2023 edellä selostetun mukaisesti.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.